

Ulrika Andersson
Juni 2021

JOURNALISTPANELEN

RESULTAT JP13 – 2020

Var tredje journalist över 50 år har känt sig åldersdiskriminerad senaste året

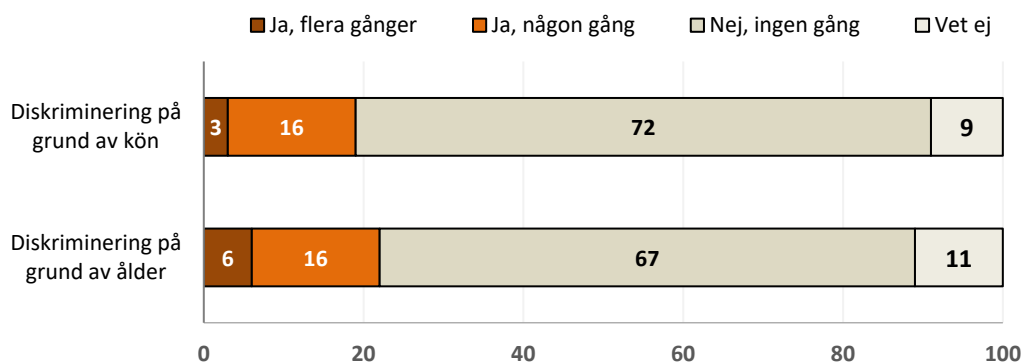
Mellan var fjärde och var femte journalist uppger sig ha blivit diskriminerad som följd av sitt kön eller sin ålder. Kvinnor och äldre upplever sig oftare ha utsatts för diskriminering än andra grupper. Åldersdiskrimineringen är särskilt tydlig bland journalister över 50 år, där var tredje säger sig ha blivit diskriminerad under de senaste 12 månaderna. Det visar resultaten från Journalistpanelen, JP13, genomförd vintern 2020.

I vardagligt tal används diskriminering ofta som beskrivning för någon form av orättvis behandling. Den upplevda diskrimineringen är dock inte alltid densamma som lagens definition, där diskriminering innebär att någon missgynnas eller kränks på vissa grunder och områden. I lagen återfinns sju diskrimineringsgrunder som omfattar kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning och funktionsnedsättning. Antalet personer som upplever diskriminering förefaller ha ökat över tid, åtminstone sett till antalet anmälningar som gjorts till Diskrimineringsombudsmannen (DO). År 2020 inkom nästan 2 900 anmälningar. Vanligast är anmälningar som rör etnisk tillhörighet och funktionsnedsättning, följt av kön och ålder. Anmälningarna rör oftast arbetsliv, utbildning och varor/tjänster.

Antalet individer som upplever sig ha blivit diskriminerade är dock betydligt högre. Arbetsmiljöverkets undersökningar har visat att runt 500 000 personer årligen upplever sig ha utsatts för diskriminering på arbetsplatsen. Begreppet "upplever" är centralt här, eftersom det inte behöver handla om diskriminering i juridisk mening.

I vilken utsträckning upplever då de journalister som deltar i Journalistpanelen att de blir utsatta för diskriminering? Frågan är ställd i den trettonde Journalistpanelen, JP13, genomförd vintern 2020. Anslaget är brett, vilket innebär att diskrimineringen kan ha skett på arbetsplatsen såväl som inom andra områden.

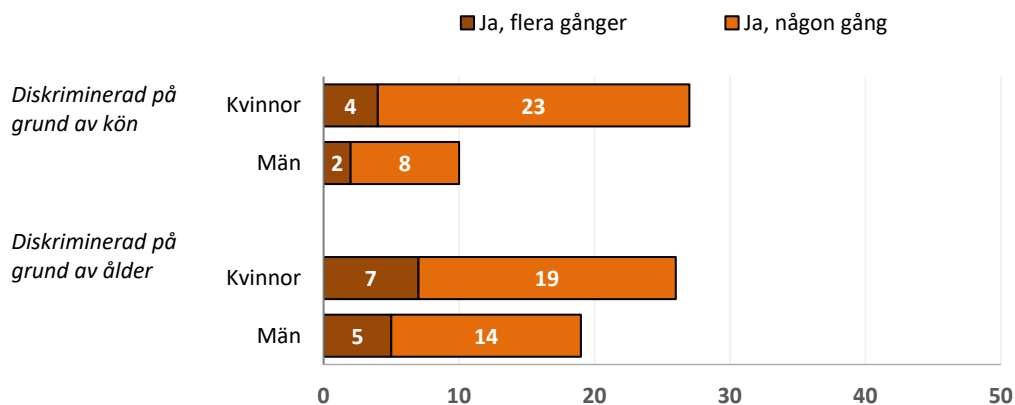
Av samtliga journalister som har besvarat undersökningen uppger 19 procent att de minst någon gång under den senaste tolv månadersperioden har blivit diskriminerade till följd av sitt kön medan 22 procent säger sig ha blivit åldersdiskriminerade (figur). Omkring sju av tio journalister svarar att de inte har blivit diskriminerade på grund av kön eller ålder under det senaste året, medan en av tio uppger att de inte vet om så har skett eller inte.

Figur 1 Upplevd diskriminering på grund av kön eller ålder senaste 12 månaderna, 2020 (procent)

Kommentar: Frågan löd *Har du personligen blivit diskriminerad på någon av följande grunder de senaste 12 månaderna*. Svarsalternativen var *Ja, flera gånger, Ja, någon gång, Nej, Vet ej*. I figuren har de båda ja-alternativen slagits samman. Antal svar var 836.

Källa: Journalistpanelen 13, 2020.

Kvinnor uppger oftare än män att de har blivit diskriminerade. Drygt var fjärde kvinna, 27 procent, säger sig ha blivit diskriminerad på grund av kön minst någon gång under de senaste 12 månaderna, en andel som bland män är 10 procent (figur 2). För upplevd åldersdiskriminering är skillnaderna inte fullt lika stora: 26 procent av kvinnorna och 19 procent av männen uppger sig ha blivit diskriminerad som följd av sin ålder.

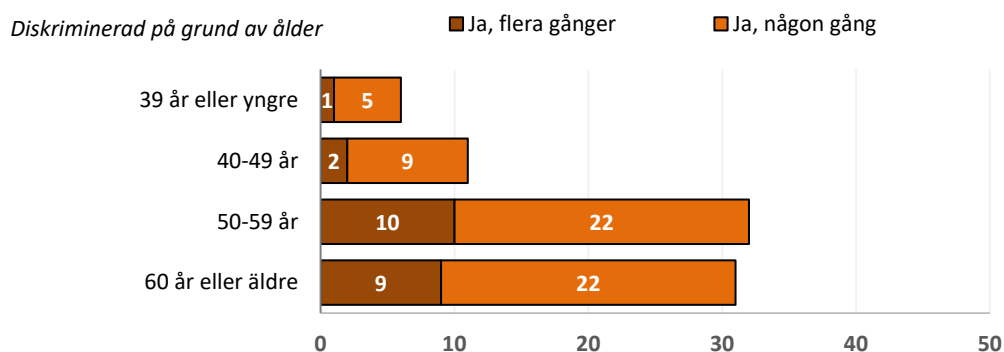
Figur 2 Andel kvinnor och män som uppger sig ha diskriminerats på grund av kön eller ålder senaste 12 månaderna, 2020 (procent)

Kommentar: Frågan löd *Har du personligen blivit diskriminerad på någon av följande grunder de senaste 12 månaderna*. Svarsalternativen var *Ja, flera gånger, Ja, någon gång, Nej, Vet ej*. I figuren har de båda ja-alternativen slagits samman. Antal svar var 422 för kvinnor och 412 för män.

Källa: Journalistpanelen 13, 2020.

Andelen som upplevt diskriminering som följd av ålder ökar ju äldre de svarande är. Sex procent av journalisterna som är yngre än 40 år uppger sig ha blivit åldersdiskriminerad minst någon gång under de senaste 12 månaderna. Bland journalister i 40–49-årsåldern är andelen 11 procent, bland 50–59-åringar är andelen 32 procent och bland journalister 60 år eller äldre 31 procent (figur 3).

Figur 3 Andel journalister i olika åldersgrupper som uppger sig ha diskriminerats på grund av ålder senaste 12 månaderna, 2020 (procent)

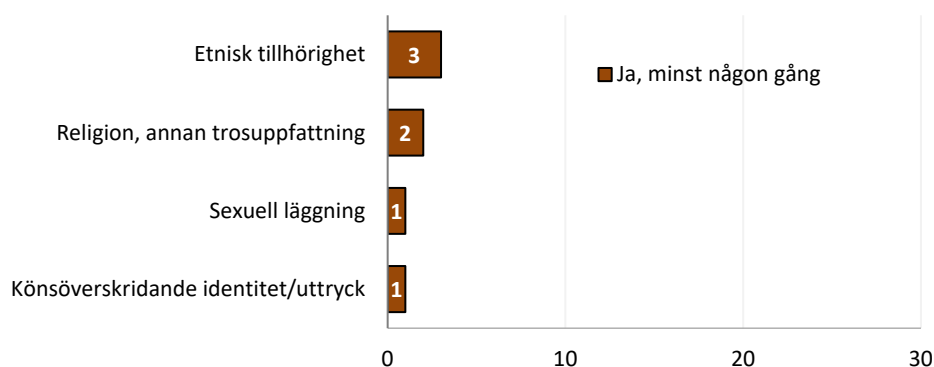

Kommentar: Frågan löd *Har du personligen blivit diskriminerad på någon av följande grunder de senaste 12 månaderna?* Svartalternativen var Ja, flera gånger, Ja, någon gång, Nej, Vet ej. I figuren har de båda ja-alternativen slagits samman. Antal svar från yngsta till äldsta åldersgrupp var 134, 190, 215 och 236.

Källa: Journalistpanelen 13, 2020.

Det är däremot få journalister som uppger att de har blivit diskriminerade som följd av etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck under de senaste 12 månaderna (figur 4).

Figur 4 Andel journalister som uppger sig ha diskriminerats på grund av etnicitet, religion, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet senaste 12 månaderna, 2020 (procent)

Kommentar: Frågan löd *Har du personligen blivit diskriminerad på någon av följande grunder de senaste 12 månaderna?* Svartalternativen var Ja, flera gånger, Ja, någon gång, Nej, Vet ej. I figuren har de båda ja-alternativen slagits samman. Antal svar var 836.

Källa: Journalistpanelen 13, 2020.

Om Journalistpanelen

Den trettonde omgången av Journalistpanelen, JP13, genomfördes vintern 2020. Undersökningen omfattade frågor om sponsrad journalistik samt diskriminering. Totalt besvarades enkäten av 911 journalister runt om i landet.

Resultatrapporter från JP13:

Journalistpanelen 13a – Sponsrad journalistik 2020

Journalistpanelen 13b – Upplevd diskriminering 2020

Samverkande forskare är docent **Maria Edström** (maria.edstrom@jmg.gu.se) vid Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Göteborgs universitet.

Journalistpanelen drivs av SOM-institutet vid Göteborgs universitet. Enkätfrågorna utformas av samverkande forskare i samråd med ansvarig forskare, docent Ulrika Andersson vid SOM-institutet, och administreras via webbenkätverktyget Qualtrics.

Journalistpanelen är etikprövad och godkänd av Etikprövningsmyndigheten.

Deltagande i Journalistpanelens enkätundersökningar är frivilligt och panelmedlemmarna kan när som helst välja att avanmäla sig. Personuppgifter behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR), övrig kompletterande lagstiftning samt Göteborgs universitets regler för personuppgiftshandling. Uppgifterna behandlas konfidentiellt.

De svar som lämnas i enkäterna behandlas för forskningsändamål. Alla resultat presenteras anonymt och på gruppnivå i form av exempelvis procent, medelvärden och andra statistiska mått.

Har du frågor om panelen eller är intresserad av att delta? Kontakta ansvarig forskare:

Ulrika Andersson (ulrika.andersson@som.gu.se), docent och forskare vid SOM-institutet, Göteborgs universitet.
